

Hrvatska graničica

DVOJEZIČNO GLASILO HRVATA U RUMUNJSKOJ
PUBLICAȚIE BILINGVĂ A CROAȚILOR DIN ROMÂNIA

STR. / PAG. 7

SVJETSKI DAN KRAVATE

STR. / PAG. 8-9

POSJET KARAŠEVSKOJ ZAJEDNICI

STR. / PAG. 9

FESTIVAL ABECEDA SUŽIVOTA

30. obljetnica ZHR-a

30. obljetnica osnivanja Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u petak 25.11.2022, u 15.30 sati. Gledajte nas!

Mjesečno Izdanje Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj /
Ediție lunară a Uniunii Croaților din România

Godina / Anul **XXVIII**
Broj / Numărul **195**

Nakladnik / Editor
Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj /
Uniunea Croaților din România

Za nakladnika / Pentru editor
Giureci-Slobodan Ghera

ISSN KOD / COD ISSN **1841-9925**

Glavni urednik / Redactor șef
Ivan Dobra

Urednici / Redactori
Lina TINCUL

Vanjski suradnici / Colaboratori
Maria LAȚCHICI; Diana Catici;
Pr. Davor LUCACELA; Petru MILOȘ

Tehnoredaktor / Tehnoredactor
Zlatko Nikola URSUL

Adresa:

Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj
Uniunea Croaților din România
327065 Carașova 22, jud. Caraș-Severin, România
Telefon: **0040-255-232255**

Fax: **0040-255-232146**

E-mail: **zhrucl@gmail.com; hg.redactia@zhr-ucr.ro**
Web: **www.zhr-ucr.ro** Hrvatska Grančica

www.zhr-ucr.ro

Sljedeća emisija na hrvatskom jeziku (repriza) prikazat će se u četvrtak 10.11.2022, od 11.00 sati (prije podne).

Svaka emisija pokušava obuhvatiti ono što je značajno u povijesti i životu hrvatske manjine na rumunjskom prostoru, naše tradicije, običaje i najvažnije događaje iz karaševske zajednice. Gledajte nas!

Svakog petka s početkom od 19:15, na frekvenciji 105,6 MHz Radio Ričice, emitira se naša emisija na hrvatskom jeziku. Slušajte nas!

U OVOM BROJU DONOSIMO / ÎN ACEST NUMĂR:

OBIJEŽAVANJE 30. OBLJETNICE OSNIVANJA ZHR-A	STR. 3
REKLI SU POVODOM OBLJETNICE...	STR. 4-5-6
SVJETSKI DAN KRAVATE	STR. 7
POSJET KARAŠEVSKOJ ZAJEDNICI	STR. 8-9
FESTIVAL ABECEDA SUŽIVOTA	STR. 9
PROIECT EDUCAȚIONAL	STR. 10
U ŠKOLAMA OBIJEŽEN EUROPSKI DAN JEZIKA	STR. 11
LISTOPADSKE POBOŽNOSTI I ZAHVALNOSTI	STR. 12
RAZGOVOR O SMRTI	STR. 13
PESCUITUL PĂSTRĂVULUI LA BOB DE PÂINE!	STR. 14
NEKADA I SAD	STR. 15

NEKADA I SAD

Mladi u prošlom stoljeću vs. mladi u doba digitalizacije.

Riječ "mladost", možemo najčešće definirati kao period tranzicije ka samostalnom životu. U životu svakoga čovjeka postoji jedan period između djetinjstva i zrelosti, onaj period u kojem pokušava upoznati i pronaći sebe, pokušava pronaći svoj pravi put u životu.

Često ljudi kažu: "Mladost, ludost", ali ja mislim da je baš po toj svojoj "ludosti", mladost jedan od najljepših perioda u životu svakog pojedinca. Mladost ima svoje neprocjenjive i neopisive ljepote, svoje vesele trenutke, ima tu neku svoju "magiju".

Tijekom vremena, mladi su se vrlo mnogo promijenili, čak radikalno, možemo reći, a to se lako može primjetiti samo jednim kratkim pogledom prema omladini našega vremena.

Mladi se danas jako razlikuju od mladih iz prošlosti. Ali, zapravo, gdje je razlika?

Kao prvo, mladi našega doba rođeni su u doba digitalizacije. Svugdje oko nas nalazimo tehnologiju, i baš u tome se nalazi ova ogromna razlika između generacija, između roditelja i mladih. Naši roditelji rođeni su u drugom periodu, kad je sve bilo drugačije, da ne govorimo tu o bakama i djedovima, te prabakama i pradjedovima, jer bi razlike bile prevelike. Često čujemo baš od svojih u kući priče o njihovom životu, o njihovoj mladosti, o svemu što su oni prošli tijekom života i ne možemo sebe zamisliti u tim situacijama, jer smo rođeni u totalno drugom dobu.

Da se mene pita, slažem se sasvim da postoje razlike između mladih iz prošlosti, te mladih današnjeg doba. Svakog dana shvaćam sve više i više te razlike. Mi, današnji mladi, ne možemo bez tehnologije, cijeli se naš život temelji na tome. Uglavnom, vrijeme provodimo na društvenim mrežama ili igrajući razne video igrice, ili gledajući televizor itd. Nema mladih koji da nemaju jedan mobilni telefon, jedan "smartphone", kojeg koriste najčešće u svim situacijama. Na primjer, kad s nekim želimo razgovarati najlakše nam je poslati jednu poruku toj osobi, ili nazvati ju,

kad želimo neku informaciju saznati, samo uđemo na internet i pretražimo, kad dobijemo neki komplicirani zadatak iz matematike, to lagano riješimo na mobilnom računalu, itd. U današnje doba od svih informacija dijeli nas samo jedan klik. Sve je lakše. Tehnologija je temelj života naših mladih. U današnje doba sve se razvija jednom ogromnom brzinom. Za razliku od nas, naši roditelji nisu toga imali. Nije bilo tehnologije, pa je život bio sasvim drugačiji. Sve je bilo mirnije, ali ipak teže nego danas. Kod kuće mi često moji kažu kako je tada bilo, kako im je bilo teško s drugima komunicirati. Morali su da se češće susreću s dragima, s prijateljima jer im je to bio jedini način da drže vezu. Bilo im je teže naći informacije potrebne za školu (morali su to

tražiti po raznim knjigama itd.). Sve je bilo u to doba malo više komplicirano za razliku od danas.

Međutim, mnogo puta mislim da su se mladi u prošlosti znali više radovati malim stvarima,

znali su više cijeniti neke stvari, znali su uživati u prirodi i dobrom društvu. Roditelji, te baka i djed često mi pričaju kako su, kao mladi, svake nedjelje ili na blagane išli "na igru", kako su zajedno išli na u crkvu na Svetu misu, kako su redovno išli gledati u Domu kulture razne filmove, kako su zajedno izlazili da se igraju ili da zajedno rade. Bili su uvijek okruženi radošću, dobrim raspoloženjem, te dobrim ljudima. U današnje doba, u doba digitalizacije, mislim da mladi zaboravljaju jednu od najvažnijih stvari, zaboravljaju se radovati malim stvarima. Moramo naučiti se radovati, moramo naučiti biti bolji, za sebe, te za drage ljude koji nas okružavaju. Moramo naučiti biti pozitivniji.

Iako su se stvari jako izmijenile, tinejdžeri i dalje ostaju oni mladi sanjari koji uvijek traže nešto novo, koji su uvijek puni života i uvijek željni pronaći sebe, te pravi put u životu.

Diana Catici

PESCUITUL PĂSTRĂVULUI LA BOB DE PÂINE!

Nu cu mult timp în urmă am avut parte de o experiență de neuitat pe malul unui râu de munte într-o zonă urbană din mijlocul unui oraș.

Era un râu cu apă adâncă în proximitatea unui baraj al unei hidrocentrale unde am practicat un pescuit inedit pentru o specie de pește precum păstrăvul.

În acel loc superb am capturat de-a lungul anilor exemplare foarte frumoase de păstrăv, dar și de lostrică, iar în ultima perioadă, în timpul verii, nu prea am avut parte de capturi notabile. Locurile cele mai bune din acea zonă le găseam întotdeauna ocupate de pensionarii pătimiși într-ale pescuitului, pensionari care foloseau un stil de pescuit total

neadecvat celui la păstrăv. Adică, toți acești domni, fără excepție, pescuiau la un bob de pâine înmuiată în lapte sau apă. Nici mai mult, nici mai puțin! Și aproape întotdeauna erau aceiași oameni, și de fiecare dată aveau mai mulți păstrăvi mari în traistă. Eu, nimic, uneori mai prindeam unul sau doi mai rățaciți și plecam acasă pentru că dumnealui, păstrăvul, nu avea poftă de mâncare.

Într-o bună zi, după încă o partidă eșuată, mi-am luat inima în dinți și i-am întrebat pe domnii pensionari cu ce pescuiesc și ce momeală folosesc. Totul era foarte simplu, iar răspunsul lor m-a lăsat pur și simplu fără cuvinte. Ei bine, onorabilii pensionari nu foloseau năluci scumpe sau alte ustensile performante, ei nu făceau altceva decât să pună în cârlig pâine înmuiată în apă sau lapte și fragmentată până la maxim.

Nu după mult timp am ajuns să le urmez povața, dar asta după ce am încercat încă o dată să ademenesc peștii cu oscilante, care mai de care, după care cu voblere de dimensiuni mai mari. Cum totul a fost în zadar, am decis că este timpul să urmez sfatul bătrânilor. Am ajuns într-un loc frumos, cu apă adâncă, și pentru prima dată în viață am agățat în cârlig o bobită de pâine pentru a încerca să capturez un exemplar frumos de păstrăv. În scurt timp am avut parte de surpriza vieții mele. Am adus la mal opt păstrăvi, fiecare de peste 40 de cm, dar am eliberat patru dintre ei din cauza restricțiilor.

Cei patru aduși acasă au ajuns imediat în tigaie. Pentru o masă pe cinste, la care au participat și membrii familiei, am mai pregătit niște mujdei de usturoi și o mămliguță cum se făcea în satul meu natal. Cu atât mai mult cu cât experiența din ziua respectivă a fost o experiență unică, nemaipomenită. Pentru prima oară în viață am avut norocul să prind la bobită din pâine înmuiată în lapte sau apă opt pești din specia păstrăv curcubeu.

Primul lucru pe care l-am întreprins după ce m-am delectat cu mâncarea pregătită și după ce m-am lăudat mai mult decât suficient la ai mei cu noua metodă de pescuit și rezultatele obținute, a fost să mă documentez în privința

acestui stil de pescuit, nou pentru mine, de fapt, stilul onorabililor pensionari de pe un râu cu apă adâncă în proximitatea unui baraj al unei hidrocentrale. După ce-am lecturat câteva articole, am ajuns la concluzia că acei pensionari au avut dreptate în privința pescuitului din acea zonă, mai repede aduci la mal un păstrăv cu un bob de pâine, decât cu o nălucă.

În ceea ce mă privește, cel mai tare pescuit la păstrăv este la năluci și voi rămâne toată viața credincios stilului pe care l-am practicat dintotdeauna. În pofida experienței fabuloase pe care am avut-o în urma sfaturilor acelor persoane de vârstă a treia, niciodată în viața mea, dar niciodată, nu o să mai pescuiesc păstrăvii la bobită din pâine înmuiată în apă sau lapte.

Petru Miloș

OBILJEŽAVANJE 30. OBLJETNICE OSNIVANJA ZAJEDNIŠTVA HRVATA U RUMUNJSKOJ

U subotu 22. listopada u centru Karaševa i u zgradi organizacije svečano je obilježena 30. obljetnica osnutka i djelovanja Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj

Obilježavanje ovog veoma važnog jubileja proslave 30. godišnjice Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj započelo je Svetom misom u crkvi Marijina uznesenja u Karaševu koju je predvodio vlč. Mikola Lauš, ravnatelj temišvarske biskupske kancelarije, uz suslavlje domaćeg župnika Petra Rebedžile, velečasnog Đurđa Patašana, župnika Lupačke župe i velečasnog Milana Sime, župnika Klokotičke župe.

Nakon Svete mise program je nastavljen službenom ceremonijom otvaranja u Središnjem Sjedištu Zajedništva Hrvata gdje su prisustvovali, između ostalih, lider skupine nacionalnih manjina u Rumunjskom parlamentu zastupnik Varujan Pambucian, tajnik Zastupničkog doma Ovidiu Ganț, zastupnik Saveza Ukrajinaca u Rumunjskoj Nicolae Miroslav

Petrețchi, zastupnik Bugara Gheorghe Navov te predstavnici Hrvatske matice iseljenika Lada Kanajet Šimić i Darko Plahtan. U dvorani Amfiteatar bili su također prisutni, uz predsjednika ZHR-a i zastupnika hrvatske manjine u Rumunjskom parlamentu Slobodana Gere, glavni tajnik ZHR-a profesor Đuređ Jankov, članovi Koordinacijskog odbora organizacije, karaševski načelnik Petar Bogdan, predsjednik Demokratskog Foruma Njemaca iz županije Karaš-severin Erwin Josef Tiglia, inspektorica za nacionalne manjine Ana Filka, rektor Sveučilišnog centra Babeș-Bolyai u gradu Ričici Andrade Bichescu te drugi visoki uzvanici.

U svojem govoru, Slobodan Gera je uputio svim prisutnima srdačnu dobrodošlicu, ukratko govorio je o vrijednim tridesetogodišnjim nastojanjima Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj u očuvanju višestoljetnih hrvatskih korijena na ovim prostorima, te predstavio sintezu postignuća ZHR-a kroz vrijeme. Predsjednik Zajedništva također je prenio i poruku koju je organizatorima događaja uputila Eniko Lacziko, državna tajnica pri Odjelu za multietničke odnose Rumunjske vlade, zatim poruku državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan R. Hrvatske Zvonka Milasa te predsjednika Hrvatskog nogometnog saveza Marijana Kustića, poruke u kojima su Zajedništvu bile izražene najjiskrenije čestitke za cjelokupno djelovanje.

Uz predsjednika Zajedništva, počasne govore su u dvorani Amfiteatar održali zastupnici Ovidiu

Ganđ i Varujan Pambuccian te Lada Kanajet Šimić, predstavnica Hrvatske matice iseljenika. Gosti su imali priliku pogledati i jedan sažeti dokumentarni film gdje su prikazani podaci o osnivanju i predanom radu i trudu kojim je kroz vrijeme Zajedništvo čuvao baštinu hrvatskoga življa u Rumunjskoj. Na samom kraju ceremonije otvaranja 30. obljetnice, predsjednik Zajedništva je dodijelio diplome i medalje te zahvalio svima koji su kroz vrijeme doprinijeli očuvanju identiteta Hrvata i hrvatske manjine u Rumunjskoj.

Obilježavanje 30. obljetnice osnivanja ZHR-a nastavljeno je popodnevnom umjetničkim programom na otvorenoj sceni u centru Karaševa. Najprije je nastupila Karaševska zora, folklorni ansambl koji je ove godine također proslavio 30. obljetnicu osnivanja, a zatim Laudate Dominum, zbor rimo-katoličke župne crkve Svetoga Ivana Krstitelja iz Rekaša, koji je otpjevao religiozne pjesme na više jezika, onako kako je to inače običaj u njihovom multietničkom gradiću Rekašu. U nastavku programa su nastupili stari članovi Karaševske zore, a brojna publika je mogla pogledati i nastup pod nazivom "Jesen u mom kraju" učenika

Osnovne škole iz Lupaka, nastup učenika "Vesele zvjezdice" škole iz Nermiđa pod vodstvom profesora Milana Todora, kao i nastup mališana "Sunčeva djeca" iz karaševskog vrtića predvođeni učiteljicama Gerom Sabinom, Anom Filkom i Aidom Borcescu.

Jednosatnim koncertom moderne duhovne glazbe grupe **Emanuel Bend** pred brojnom publikom koja je došla u Karaševo iz svih naših mjesta i dese-

tominutnim spektakularnim vatrometom završila je u subotu proslava 30. obljetnice osnivanja Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj. *Ivan Dobra*

Rekli su povodom obljetnice:

Slobodan Gera, predsjednik Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj

Prigoda je velike radosti i posebne časti za hrvatsku manjinu u Rumunjskoj jer danas slavimo 30. obljetnicu od osnutka Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, događaj kojeg smo morali odgoditi prošle godine zbog epidemije covid 19.

Poseban je to trenutak za hrvatsku zajednicu, koja je opstala više od sedam stoljeća na ovim lijepim prostorima planinastog dijela Banata u Rumunjskoj, ali i šire.

Za opstanak na ovim prostorima zaslužni su prvenstveno naši stari! Uz vjeru u Boga i svetu crkvu, oni su uspjeli sačuvati najprije obitelj na okupu, svijest i sve ostalo što nas karakterizira kao manjinu. Nažalost, u zadnja dva-tri desetljeća, većina su se naših vrijednosti vrlo brzo počele gubiti.

Zato, počevši od 1990.-1991. pa sve do danas, za očuvanje i promicanje etničkog identiteta naše manjine u svim njezinim pojavnim oblicima - jezičnom, vjerskom, sociološkom, kulturnom, folklornom, etnografskom i športskom, značajnu i vrlo bitnu ulogu odigralo je Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj!

Osnivanje Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj 1991. godine, nije bilo nimalo lako i jednostavno. S druge pak strane, očuvati hrvatski identitet u današnjim okolnostima, pravi je veliki izazov s obzirom na de-

mografsku sliku karaševskih Hrvata i svjetski trendovi iseljavanja mladih u doba digitalizacije i globalizma. Održavanje svega ovoga još je složeniji proces, koji iziskuje veliku energiju, volju, mudrost i znanje. U tragu vremena nismo zaboravili članove utemeljitelje, odnosno prvog predsjednika prof. Milju Radana, zatim prof. Mikolu Geru, Mikolu Pauna, sadašnjeg načelnika Karaševa Petra Bogdana, doktora Martina Slovenskog, Đurđa i Ivana Vorgu, Mikolu Vatava iz Klokotiča, Milju Todora iz Klokotiča, Petera Geru, Petra Bokšana, Petra Filku, Petra Todora, Marjana Borku, Đurđa Mihaj-lu, sadašnjeg donaćelnika Općine Karaševo, ravnatelja Doma kulture Karaševo Marjana Mihajlu, Petra

RAZGOVOR O SMRTI

Od davnina i za muški dio obitelji događaj rođenja bio je prigoda razmišljanja o smislu i budućnosti života netom rođenog djeteta.

Nakon rođenja djeteta u nekim selima, ne u tako davno doba, postojao je jedan lijep i znakovit običaj. Muški pripadnici obitelji (otac djeteta, djed, starija braća, ujaci, stričevi...) pošli bi u obližnju šumu i pažljivo birali malo stabalce hrasta. Malu biljku koja je ponikla ispod stabla krošnjatog i velikog hrasta. Nakon dugotrajne potražnje našli bi jedan oko kojeg su se svi složili da je idealan, iskopali ga s korijenom i okolnom zemljom te ponijeli kući. U dvorištu se tada tražilo osobito mjesto gdje će zasaditi to mlado stablo. Na početku se oko toga mladog stabla vodi posebna briga. Paze i maze taj mali hrast, zalijevaju ga i brinu o njemu, kao i o djetetu koje je povezano s njim. Kako dijete raste i jača, tako i hrast biva sve ukorjenjenije i jače stablo. U pravom trenutku dijete saznaje kako je to baš njegov hrast i predaje mu se dužnost da ga otad ono treba paziti i o njemu voditi brigu. Jednog dana, kada dijete ostari i dođe njegovo vrijeme za prijelaz iz ovoga u vječni život, lokalni stolar bi od toga hrasta napravio ukopnu kutiju, lijes, i negdašnje dijete bilo bi pokopano sa svojim hrastom. Cilj je bio da i dijete i hrast narastu, postanu veliki, zreli i ponosni, čvrsti i ukorijenjeni.

Svatko tko se rodio, jednog dana treba i umrijeti. Svi to znamo, ali i ne želimo znati. Kupamo svoje tijelo i brinemo o njegovoj higijeni, pušemo u sve brojne svijeće na rođendanskoj torti, ali nekako mislimo da umiru neki drugi i da se to nama još dugo neće dogoditi. Odgađamo razmišljanje i nelagodu prolaznosti svoga tijela za neka staračka vremena. A nismo stari nikada, jer unatoč biološkoj dobi od 92 godine, mi se osjećamo mladi u srcu, taman kao da nam je negdje oko 35 godina. Tako mi nedavno reče moja majka.

Sutra je Dušni dan. Studeni. Magle i opadanje lišća govore o kraju vegetacijskog razdoblja. Listopadno drveće napušta svoje lišće, polazi na zimski san, sprema se za novi početak, na proljeće. Sve oko nas poručuje nam: prolazni smo. Tijelo nam je prolazno. Valja se pobrinuti za svoje tijelo. Kad dođe za to vrijeme neki drugi ljudi, obitelji, prijatelji, poznanici... pobrinut će se za naše tijelo i pokopati ga. Ipak, valja nam i o tome razmišljati i valjalo bi im na vrijeme ostaviti upute.

Neprikladno je bolesnu ženu upitati: gdje ćemo s tvojim tijelom? Potpuno neprikladno. Isto kao

i starca na umoru da se očituje o svojoj oporuci i brzo potpiše punomoć ili neki drugi dokument. Potpuno neprikladno.

Ipak, sasvim je prikladno, u ove dane, kada se obitelj okuplja i na groblju, ali i oko obiteljskog stola porazgovarati, sasvim opušteno i smireno, uz popodnevnu kavu. Trebalo bi, baš u ove dane upitati sebe, a i druge ljude: gdje ćemo s mojim/tvojem tijelom? Dok smo zdravi i mladi (a uvijek se uglavnom osjećamo mladi!) valja razmišljati gdje želimo umrijeti, koga želimo u tim trenucima uz sebe, i dobro je najbližima svojim dati upute što i kako učiniti s našim tijelom. Želje su različite. Obitelj obično poštuje, ako je ikako to moguće, želje pokojnika koje je izrazio u oporuci ili usmeno pred njima. Ima ljudi koji žele da njihovo tijelo bude ukopano u zemlji njihovih predaka, tamo daleko od mjesta stanovanja. Ima ljudi koji žele da im tijelo bude položeno baš pored ove ili one osobe. Zanimljivo je vidjeti kako često bračni parovi žele da im tijela i nakon smrti budu blizu, kao što su bila i za života. O ovim stvarima valja razgovarati mirno gledajući u oči svoju unučad i svoju djecu, svoga bračnog druga. Valja nam uz tihi stisak ruke iskazivati blizinu dok smo živi, dok smo svi zajedno, i pokazati brigu za one dane kad odemo. To je potrebno zbog naše djece, zbog naše unučadi, zbog nas samih. Pomaže u razumijevanju života, vječnosti u koju vjerujemo i praktičnosti koja je pred nama.

Djeca koja čuju govoriti o smrti na takav način bit će vam jednog dana zahvalna. Nemojte se dati obeshrabriti odmahivanjem glave i ruke svojih ukućana, jer evo neprikladno je o tome govoriti. Shvatite kako to govori iz njih strah od smrti. Strah da će vas izgubiti. Time odbijaju vaš odlazak. Na taj način vam govore da vas vole i ne žele da se sadašnje stanje promijeni.

Ali studeni je mjesec dugačak, a kava ili čaj..., ili neka druga prigoda sasvim blizu i česta. Ta, zabranjena tema u društvu, stvarno ne mora biti zabranjena i tabu tema u vašoj obitelji. I ne morate odjednom sve izreći što želite, ali otvorite vrata, odškrinite vrata drugom i drugačijem govoru o odlasku naših tijela. Nama, vjernicima, život se samo mijenja, a ne oduzima. Radi toga pripremamo sebe i svoje bližnje za tu promjenu. Promjenu koja je neminovna pred svima nama koji smo rođeni.

Dr. theol. Davor Lucacela

LISTOPADSKE POBOŽNOSTI I ZAHVALNOSTI

Listopad je mjesec, kako mu i samo ime kaže, kada lišće opada.

Jesen je tu, u cijeloj svojoj raskoši.

U našem je kraju listopad prije svega mjesec listopadskih pobožnosti, kada svake večeri mještani idu na molitvu krunice. To je pučka, narodna pobožnost, koja već stoljećima živi u narodu. U tihim listopadskim večerima, s krunicom u ruci, kao da je i nebo bliže, a svakodnevne brige kao da gube na značenju i odlete, barem taj sat vremena negdje dalje.

U svibnju i listopadu sve je u znaku krunice. Ponajprije u znaku zajedništva, jer cijela zajednica moli. Nekada su naše crkve bile pune, jer su ljudi bili uglavnom doma. A i zato što su marijanske pobožnosti uvijek privlačile veliki broj vjernika.

Zadnjih godina, listopad je i mjesec kada se još uvijek ide na neka hodočašća, pogotovo ona u udaljenim zemljama, poput Svete zemlje.

To je ponajprije zbog velikih vrućina koje vladaju u ljetu i ranoj jeseni u Svetoj Zemlji. Zato je listopad idealan za posjet mjestima kojima je Isus hodao.

Listopad je ujedno i mjesec zahvalnosti, prije svega zahvalnosti na svim plodovima i darovima zemlje. Voćke su uglavnom obrane, rakija je ispečena, krumpir izvađen, kukuruz obran, orasi, jabuke, dunje, grožđe i naše drage šmune također.

Poneki grozd koji je ostao na lozi širi opojan miris zrelosti i slatkoće.

Ovo je ljeto bilo strahovito vruće, izgledalo je da ništa neće ostati na polju od strašnih vrućina i suše. A onda je došao mjesec rujan, obilan kišama, i sve se opet zazelenilo, dobilo snagu, vratilo u život. Trava se zazelenila, voćke i povrće lijepo je zrelo i svega je bilo uobilju. Bog nam se smilovao, kao i uvijek, i dao obilnoga roda i ploda. Sve što su marljive ruke naših mještana obradile, skupile i ra-

dile bit će više nego dovoljno za ovu zimu, za koju najavljuju da će biti duga i skupa kada su u pitanju cijene hrane, grijanja i struje. Ali, kako je znao reći moj pradjed Ivan, s majčine strane: Radi pa se ne boj! I tako jest. A to kaže i naš pjesnik Milja Šera:

Koj u letu travu kosi
i lepe zdrave ovce pazi,...
taj, nikake brige ne nosi

zimskom dobu što dolazi;
Koj ore njivu proleti
i kukuruc poseje,...
oseti život kako leti
a sudbina mu se smeje;
Koj stigne slave da obere
zlatno seno da naplasti,...
radost je priko mere,
jer svakoga, može da časti.

Kao znak zahvalnosti na obilnim rodovima i plodovima zemlje u našim se crkvama održao Dan zahvalnosti, druge nedjelje u listopadu. Pred oltar su obitelji donijele košarice pune jabukama, orasima, kukuruzom i kruhom i još puno toga. Svega je bilo u izobilju, i gledajući ih poredane ispred oltara možemo samo zahvaliti Bogu na još jednog bogatoj i šarenoj jeseni.

A kao kruna zahvalnosti, proslavljeno je u Karaševu 30 godina od osnivanja Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj. Trideset godina rada u službi zajednice, potpore školama, brojnih kulturnih, folklornih i sportskih zbivanja, pisane riječi, jednom riječju trideset godina među i s nama. Svatko od nas, izravno ili neizravno, dio je ove veće karaševskohrvatske obitelji. Vjerujem da je većina naših mještana vidjela slike i prijenos ove proslave preko društvenih mreža. Nakon svete mise zahvalnice u Karaševu, uslijedio je bogat kulturni i gastronomski program koji je još jednom istaknuo ljepotu i jedinstvenost naše narodne nošnje. Zahvalni na svemu gledajmo puni nade u budućnost, u opstanak naših mjesta, našeg naroda, naših vrijednosti, naših tradicija. Jer tu su nam korijeni, i samo jaki korijeni nam pomažu u životu da ostanemo čvrsti u svemu. Ugodna i blaga jesen svima!

Maria Lațchici

Hacegana, Marjana Todora (Meznera), Ivana i Mikolu Mateju, Đurđa Sorku, Svetlanu Giurchitu, Marku Dobru, Emiliu Bogdan, Ivana Domaneanca, prof. Đurđa Jankova iz Ravnika i mnoge druge koje, uz dužnu ispriku, ovom prilikom nemoguće je svih nabrajati. Nismo zaboravili ni članove koji, nažalost, više nisu s nama, ali ni aktivne članove, Koordinacijskog odbora ZHR-a koji i dalje s velikim entuzijazmom rade na održavanju i promicanju svega što predstavlja nas kao nacionalnu manjinu.

Neću s ovom prilikom nabrajati niti višedesetljetno djelovanje organizacije u službi naše zajednice. Iza nas su djela, ne prazne riječi i bez greške možemo reći da smo čuvari kulture, jezika, tradicije i nasljeđa predaka karaševskih i tamiških Hrvata. Ovom prilikom zahvaljujemo i mješovitom zboru Hrvata iz grada Rekaša, pokraj Temišvara, koji se nalazi pod koordinacijom voditelja i predsjednika organizacije ZHR-a iz Rekaša, gospodina Pelicsa Cosmina. Također, koristim priliku osobito se zahvaliti svim generacijama i članovima KUD-a Karaševska Zora, koji su kroz vrijeme doprinijeli u očuvanju našeg karaševskog folklora, narodne nošnje, promicajući kroz glazbu i ples naš stari identitet!

Prepuštajući ocjenjivanje djelovanja naše or-

ganizacije svakome na procjenu, ono što vam mogu reći jest da je Zajedništvo Hrvata bilo, jest i bit će glavni promicatelj i čuvar etničkog identiteta Hrvata u Rumunjskoj. Štoviše, u skladu s odredbama rumunjskog Ustava, svrha naše organizacije nije ništa drugo doli očuvanje etničkog identiteta hrvatske zajednice u svim njegovim oblicima manifestacije, kao i očuvanje kulturne baštine.

Zahvaljujem svim sudionicima ove obljetnice, rukovodstvu Zajedništva, počasnim članovima i svim članovima Zajedništva, prisutnim kolegama iz Rumunjskog parlamenta, zastupniku Njemačke nacionalne manjine gospodinu Ovidiu Ganțu, lideru nacionalnih manjina u Rumunjskoj gospodinu Varujanu Pambuccianu te ostalim zastupnicima, Nacov G., Petretchi M., Venera Popescu, predstavnicima županijskih i lokalnih institucija, hrvatskoj zajednici, našim svećenicima, predstavničkim i službenim institucijama Republike Hrvatske, a osobito Rumunjskoj državi za potporu nacionalnim manjinama. Uostalom, Rumunjska je primjer i model skladnog suživota za cijelu Europu u poštivanju manjinskih prava.

Želim svima Vama, dobro zdravlje, lijepe uspjehe i mir u duši! Nihil sine Deo!

Čestitam! Sretno svima!

Varujan Pambuccian, lider skupine manjina u Rumunjskom parlamentu

Mehanizam zaštite manjina u Rumunjskoj jako je narastao u posljednjih 30 godina i danas smo u privilegiranoj situaciji u usporedbi s mnogim drugim zemljama u Europi. Hrvati su u tom razdoblju dosta narasli u organizacijskom smislu i sposobnosti da pokažu svoje kulturne vrijednosti.

U ovih 30 godina puno ste evoluirali. Slučajno poznajem Zajedništvo od samoga početka, kada ga je osnovao profesor Milja Radan, koji je bio moj kolega iz Zastupničkog doma, pa sve do sada kada ga vodi zastupnik Slobodan Ghera, koji je također moj kolega iz Zastupničkog doma. Želim vam reći da se Zajedništvo stalno, pod vodstvom njih dvojice, jako dobro razvijalo.

Apsolutno je impresivno kako se ovdje čuva nacionalni identitet, a moj prijatelj Slobodan Ghera pokazao se kao vrlo mudar i vrlo taktičan. Gledao sam kako postupao s djecom, jer tu je ključ. Prije svega, njegov dječacić mi je sramežljivo rekao da mu je teže govoriti rumunjski, da tek sada uči rumunjski, a ja sam se sjetio da sam naučio rumunjski nakon što sam četiri godine govorio na armenskom, isključivo na armenskom. Jezik je temeljan jer mislimo na određenom jeziku. Možete govoriti nekoliko jezika, možete razmišljati na nekoliko jezika, ali rizik od gu-

bitka materinskog jezika kada živite u zajednici u kojoj većina stanovništva govori drugim jezikom je izuzetno visok. Ako naučite materinski kao dijete, tada je rizik vrlo mali. Pa opet, jedna stvar koja mi se činila vrlo mudrom bila je pomoći svakom djetetu da se razvije u smjeru u kojem je pozvano. Ako ima poziv za sport, u sportu, ako ima poziv za muziku, u muzici, ako ima poziv za matematiku, u matematici, opet je to nešto o čemu sam razgovarao sa Slobodanom i o čemu on vrlo ozbiljno vodi računa. Sve to radi s puno mudrosti, takta i bez prividnog uplitanja na bilo koji način, a to je umjetnost. Uspijeva zadržati tu djecu bliskom zajednici, ali i uspijeva vidjeti što će raditi kad odrastu. Time se osigurava budućnost zajednice. Pa čak i ako

ste mala zajednica, bez obzira na brojnost, budućnost je sigurno osigurana. Imam puno vjere u ovo što se ovdje događa i uvjeren sam da će se tako nastaviti i u budućnosti, s puno mudrosti i s puno ravnoteže. Hrvatska zajednica ima za predsjednika Slobodana Geru, jednog stvarno fantastičnog momka. Imam velike nade u ono što može učiniti u budućnosti jer znam

Lada Kanajet Šimić, Matica Hrvatska

Iznimna mi je čast što sam imenovana za predstavnik Hrvatske matice iseljenika u obilježavanju ovog za vas vrlo važnog jubileja proslave 30. godišnjice Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj.

Evo, prilika mi je da vam zahvalim na ovim trideset godina pa i duže, na entuzijazmu, predanosti i radu u očuvanju hrvatskoga

jezika i kulture ove male ali vrlo snažne zajednice. Meni je veliko zadovoljstvo jer s brojnim članovima Zajedništva, s gospodinom Radanom, a sada Slobodanom, Hrvatska matica iseljenika surađuje niz

što je do sada napravio i znam koliko je odlučan za ono što dolazi. Uzorno obavlja sve svoje obveze i na tome mu se ovim putem zahvaljujem. Jedan je od vrlo uravnoteženih, vrlo racionalnih i vrlo učinkovitih kolega, a to je i razlog zašto je izabran za potpredsjednika skupine nacionalnih manjina u Rumunjskom parlamentu.

godina. Slobodana osobno poznajem iz njegovih studentskih, zagrebačkih dana, on je bio jedan od najmladih naših voditelja u maloj školi hrvatskoga jezika i kulture, a posebno mi je drago što sam prošle godine došavši ovdje, pa i danas ponovno, vidjela neku djecu koja više nisu djeca, mlade ljude koji su članovi Zajedništva, koji su naslijedili svoje prethodnike i predstavnici su jednog novog doba. U prvom redu mislim tu na Slobodana, Mariju koju sam ovdje upoznala prošle godine i na mnoge druge. Još jedanput vam zahvaljujem, zaista sam počašćena što sam upravo ja ovdje jer gajim veliku nadu i veliku ljubav prema ovoj zajednici.

Što se današnjeg dana tiče, želim da ovo slavlje doista bude slavlje hrvatske riječi, pjesme i plesa kako je i najavljeno i puno vam uspjeha želim u radu, u očuvanju hrvatskog identiteta, hrvatske vjere i hrvatskog jezika.

Ovidiu Ganț, zastupnik u Rumunjskom parlamentu

Ne govorim koherentno hrvatski, na ceremoniji otvaranja obljetnice čitao sam na hrvatskom. Istina je sljedeća: na Svetoj misi kojoj sam prisustvovao ovdje u Karaševu razumio sam što je rečeno i, ako rijetko pričate, uspjeh ćemo voditi dijalog. To je nešto specifično za Banat, nešto sasvim normalno da mi ovdje u Banatu govorimo jezik drugih. Meni je njemački materinski jezik, govorim rumunjski, to je normalno stanje ovdje u Banatu, kao što je normalan višestoljetni multietnički i multikulturalni suživot.

Hrvatska zajednica ima poseban identitet u ovoj cjelini nacionalnih manjina koje ovdje žive. Već godinama imamo dobru suradnju između Hrvata i Nijemaca, ali i između nas zastupnika. Jako smo dobro surađivali s Miljom Radanom, imamo izuzetno blizak suradnički odnos i sa Slobodanom Gerom, a suradnja će se nastaviti i u budućnosti.

Zaista sam želio danas biti ovdje kako bih čestitao Zajedništvu Hrvata u Rumunjskoj i hrvatskoj zajednici na izvanrednim rezultatima postignutim u više od 30 godina djelovanja. Bio sam ovdje prije mnogo godina i vratio sam se kako bih s radošću

primijetio veliki napredak u životu zajednice i stoga, i za godine koje dolaze, želim svim Hrvatima u Rumunjskoj dobro zdravlje i uspjeh.

Današnja obljetnica je jako lijep događaj koji nastoji napraviti bilancu svega što se događalo svih ovih godina. Izuzetno pozitivna bilanca, u to sam se uvjerio i u prikazanom dokumentarcu, ali sam se mogao uvjeriti i na licu mjesta. Organizacija je besprijekorna, ovdje su nas izvanredno primili. Ja se osobno ovdje uvijek osjećam kao kod kuće i nadam se da će moje mišljenje, prema kojemu smo danas proveli jako lijep dan, dijeliti svi sudionici ove obljetnice.

U NAŠIM ŠKOLAMA OBILJEŽEN EUROPSKI DAN JEZIKA

Naša draga Europa bogata je u svemu. Pa tako i u jezicima, različitim dakako.

Skoro pa se u svakoj zemlji Europske nam Unije govori drugi jezik, a ako ne, onda barem dijalekti, kao naprimjer u Njemačkoj i Austriji, jer iako je službeni njemački, znamo da su im dijalekti više nego različiti. A vjerujte, ako ne nama, onda stručnjacima, da je ta različitost veliko bogatstvo.

Stoga, uz mnoštvo drugih proslava, slavi se i Europski dan jezika. Ove, kao i svake godine, 26. rujna, Europski je dan jezika obilježen i u našim školama. Znamo da u Europskoj uniji postoje 24 službena jezika. Najmlađi je službeni jezik hrvatski.

Što se podrijetla europskih jezika tiče, znamo da je većina europskih jezika indo-europskog podrijetla, da potječu iz prapovijesnog jezika kojim se govorilo u neolitsko doba.

Brojna istraživanja su obavljena na tom području početkom 19. stoljeća i to bio povod za razvoj lingvistike kao akademske discipline. Postoje tri glavne jezične skupine, germanska, slavenska i romanska. Većina jezika koristi se latiničnim pismom, no u upotrebi je i cirilica, a postoje i druga pisma primjerice grčko i armenijsko. Najstariji očuvani jezik na europskom tlu je baskijski, koji se govori u pokrajini Baskiji, u Španjolskoj. Zanimljivo je da je ruski jezik najzastupljeniji jer ima najviše izvornih govornika, a engleski jezik kao drugi učen jezik danas je najčešće korišten na području Europe. Smatra se da je London grad u kojem postoji najviše jezične različitosti.

Godine 1997. nastala je ideja o organiziranju kampanje kojom bi se javnost informirala o važnosti učenja stranih jezika, a 2001. bio je održan prvi Europski dan jezika, koji je organizirala Europska unija. Taj je događaj bio vrlo dobro prihvaćen i od onda

je održano više od 1000 događanja na temu jezika i govora te njihove važnosti u svakodnevnom životu. Sigurno možemo postaviti pitanje zašto obilježavanje Europskog dana jezika? Svakako da su među ciljevima očuvanje baštine te poticanje ljudi, svih uzrasta, na učenje stranih jezika. A mi smo tu dosta privilegirani, jer od malih nogu učimo dva jezika, materinski i većinski jezik, odnosno naš karaševskohrvatski i rumunjski. Nakon toga u školi učimo još dva strana jezika, engleski i njemački, a nekada je bio francuski i ruski. Koji god jezici bili, njihovo učenje utječe na poboljšanje kulturne inteligencije i mentalne agilnosti, a istodobno otvara vrata novih prilika naročito u poslovnom životu.

Mogućnost komunikacije s govornicima drugog jezika vrlo je poželjna vještina, pogotovo u vremenu u kojem živimo. Poznavanjem stranog jezika lakše prihvaćamo različitosti te razumijemo funkcioniranje određene zajednice kao samostalne i kao dio cjeline neke veće zajednice. Najbolji je primjer, opet, poznavanje njemačkog jezika jer olakšava rad i život u Austriji i Njemačkoj, zemlje u kojima žive i rade naši sunarodnjaci koji su otišli u inozemstvo. Zapravo, u našim selima, skoro pa svatko zna bar malo njemačkog jezika, što je hvalevrijedno.

A mladi uče još i engleski jer bez engleskog, danas, skoro je nemoguće zaposliti se u nekoj kompaniji. Učenje jezika i dijalekata koji su zastupljeni u našoj zajednici također je poželjno jer se smatra da bi neki od njih mogli izumrijeti ako ih ne očuvamo, a tu polako može navesti i naš materinski. Stoga ga trebamo govoriti i prenositi ga sljedećim generacijama.

O prednostima učenja jezika govorili su i učenici naših škola, što se može vidjeti u donjim slikama.

I što reći još o učenju jezika? Nikad nije kasno učiti strane jezika. Stoga su brojne države u obavezan sustav obrazovanja uvele učenje još dva strana jezika paralelno s materinim.

Općeprihvaćena činjenica je da se strani jezik lakše usvaja ako se počne učiti od najranije dobi. No to bi mogao biti slučaj samo ako bi se učenje nastavilo i nakon obaveznog školovanja i ako bi se taj jezik redovno koristio u govoru. Stoga neka nas to ne demoralizira jer učenje stranog jezika ne poznaje dobne granice, a svaka nova stečena vještina doprinosi čovjekovom rastu i razvoju. Zato se kaže da je svaki novi jezik koji poznamo prozor u drugu kulturu i civilizaciju.

Maria Lațchici

PROIECT EDUCAȚIONAL – PREVENIREA ABANDONULUI ȘCOLAR

33 unități de învățământ cu risc crescut și mediu de abandon școlar, din județul Caraș-Severin, au primit de la Ministerul Educației 19.319.148 lei pentru finanțarea proiectelor ce vizează reducerea abandonului școlar.

Pe această listă se află și Liceul Bilingv Româno-Croat din Carașova. Instituția de învățământ din localitatea noastră va primi 450.950 de lei, aproximativ echivalentul a 100.000 Euro, pentru a implementa programe de

sprijin pentru elevi cu scopul de a reduce absenteismul și de a îmbunătăți situația școlară a acestora. Bani sunt alocați prin Programul Național pentru Reducerea Abandonului Școlar, finanțarea fiind asigurată prin Planul Național pentru Redresare și Reziliență (PNRR), în cadrul proiectului pilot „Dezvoltarea unui sistem integrat de prevenire, intervenție și compensare pentru a crește participarea școlară”.

Proiectul școlii noastre se încadrează la rata medie de abandon școlar și presupune mai multe activități, precum activități pedagogice și de sprijin, dar și activități extrașcolare.

Proiectul este axat pe patru activități mari:

- implementarea Mecanismului de avertizare timpurie în Educație (MATE). Este vorba despre chestionare care vor fi aplicate elevilor, iar în urma acestei aplicări se vor stabili grupurile țintă care vor participa la activități. Beneficiarii direcți sunt elevii de gimnaziu, 47 de elevi, care vor desfășura diverse activități, în primul rând activități remediale la materiile principale: română, matematică,

dar și la disciplinele unde acești elevi au probleme (fizică, chimie, biologie, geografie sau istorie). Grupa nu poate fi mai mică de 10 elevi. Aceștia vor desfășura săptămânal activități de recuperare a materiei. Activitățile outdoor, intră tot la activități remediale, o oră pe săptămână. Aceste activități se vor desfășura în afara școlii, precum activități sportive și de ecologizare. Se vor desfășura și activități extracurriculare. Sunt programate excursii, minim două pe an. O excursie de o zi și o excursie mai lungă, în limita bugetului disponibil. Proiectul se va desfășura pe parcursul a trei ani de zile.

-o altă activitate este cea de prevenire, care va cuprinde acțiuni de combatere a violenței, anti bullying, prevenirea consumului de droguri precum și măsuri de combatere a segregării școlare. Aceste activități vor fi desfășurate cu un ONG. Vor participa toți elevii, activitățile vor fi de două ori pe lună.

-cheltuieli pentru echipamente și software pentru dotarea claselor inteligente cu echipamente educaționale, programe informatice educaționale și platforme cu conținut educațional. Aceasta presupune achiziționarea de echipamente și softuri care să ajute la interactivitatea procesului didactic, precum table interactive, o stație mobilă pentru încărcare inteligentă, tablete/chromebooks cu licență pentru fiecare elev, routere wireless, laptopuri cu support cu licență pentru cadre didactice, sistem de sonorizare, dar și abonament de asistență tehnică. Se dorește dotarea a patru săli de clasă, sau cel puțin două, dar chromebooks cu licență vor primi toți elevii de gimnaziu. Ideea este înlocuirea pe cât se poate a manualului clasic.

-este prevăzut și un mic buget pentru activități de renovare. Se are în vedere fie amenajarea curții școlii, fie amenajarea a două săli de clasă împreună cu coridorul de la etaj.

Conform directoarei Liceului Bilingv din Carașova, Alina Miștoiu, prin derularea activităților acestui proiect se va urmări diminuarea numărului de elevi care abandonează școala, conștientizarea și creșterea motivației învățării în rândul acestora, dar și îmbunătățirea serviciilor educaționale în școala noastră.

Lina Tincul

SVJETSKI DAN KRAVATE

Svjetski Dan Kravate koji se svake godine obilježava 18. listopada je proslavljen i ove godine u školama iz Karaševa.

Mališani grupe "Sunčeve zrake" dječjeg vrtića iz Karaševa i ove su godine zajedno sa odgojiteljicom Sabinom Filkom obilježili Dan kravate te su se upoznali s kravatom kroz povijest, kako je nastala, od čega se izrađuje, tko je sve nosi i u kojim prilikama. U aktivnosti osmišljavanja i ukrašavanja „kravate“ djeca su osmislila ružičastu kravatu koju su ukasili s komadićima cvijeća.

U akciju obilježavanja Dana kravate uključili su se i učenici primarnog ciklusa Dvojezične Rumunjsko-Hrvatske Gimnazije iz Karaševa. Djeca su došla u školu s kravatama, pričali su o porijeklu i zanimljivostima o kravati te su uz pomoć učiteljica Filca Ana i Aida Borcescu izradili papirnate kravate. Dječji radovi su bili izloženi na panoima u hodniku Dvojezične Gimnazije gdje su ih svi učenici mogli pregledati i uživati u lijepim slikama.

Dan kravate obilježili su i učenici od petog do osmog razreda, te su oko vrata stavili kravatu koju su im posudili tate i djedovi za ovaj poseban dan kada su ih oni ponosno nosili. Učenici su naučili odakle potječe naziv kravata, gdje i kada su se počele

nositi prvotne marama oko vrata, koje su karakteristike kravate (sloboda, odgovornost, dostojanstvo, uspjehnost...) i što pojedina boja kravate simbolizira.

Povijest kravate seže u doba Tridesetogodišnjeg rata (1618.–1648.) kada su hrvatski vojnici pristupali službi francuskog kralja. Njihova tradicionalna odora s vezanim, oslikanim maramama oko vrata pobudila je pažnju francuskog dvora. Marama su bile napravljene od različitih materijala. Grube su nosili obični vojnici, dok su svilene i pamučne nosili časnici. Taj hrvatski elegantni stil, potpuno nepoznat u tadašnjoj Europi, oko 1650. godine biva prihvaćen na francuskom dvoru i postaje modni odjevni predmet među buržoazijom tog vremena, kao simbol kulture i elegancije. Kao modni odjevni predmet, kravata je ubrzo osvojila i cijelu Europu i postala simbol elegancije i modnog stila. Budući da potječe od Hrvata, Hrvatski sabor iskazao je kravati posebnu počast, proglasivši 2008. godine 18. listopada Danom kravate u Republici Hrvatskoj. Od 2008. slavi se svake godine u Hrvatskoj, a sve je više prihvaćen i u drugim zemljama širom svijeta.

Lina Tincul

POSJET KARAŠEVSKOJ ZAJEDNICI

U okviru službenog posjeta Rumunjskoj, državna tajnica u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova R. Hrvatske Andreja Metelko-Zgombić sastala se 12. listopada 2022. godine u Bukureštu s državnom tajnicom za europske poslove Rumunjske Danielom Gîțman.

Dnevni red rasprava bio je usmjeren kako na mogućnosti jačanja rumunjsko-hrvatskih odnosa na političkoj, gospodarskoj i sektorskoj razini, tako i na aktualne teme od zajedničkog interesa na europskom i regionalnom dnevnom redu, uključujući i one u kontekstu izazova koje stvara sigurnosna situacija u Ukrajini. Na sastanku je također naglašeno da Hrvatska strana cijeni angažman rumunjskih vlasti u zaštiti prava hrvatske manjine u Rumunjskoj, dok je sa svoje strane rumunjski državni tajnik zahvalio na zaštiti koju hrvatske vlasti pružaju rumunjskoj jezičnoj manjini u Hrvatskoj.

Državna tajnica u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova R. Hrvatske Andreja Metelko-Zgombić posjetila je u subotu 15. listopada karaševsku zajednicu iz Karaš-severinske županije. Državna tajnica, u čijoj je delegaciji, između ostalih, bila i veleposlanica R. Hrvatske u Bukureštu Marija Kapitanović, stigla je u naše najveće mjesto u petak navečer, a u subotu prije podne je u zgradi Zajedništva Hrvata imala sastanak s predsjednikom ZHR-a Slobodanom Gerom i članovima rukovodstva organizacije. Tokom dana, državna tajnica je posjetila i susjedna mjesta Klokotič i Lupak, kao i neke važne institucije iz karaševskih sela.

U zgradi Zajedništva Hrvata srdačnu dobrodošlicu je državnoj tajnici i delegaciji poželio predsjednik organizacije Slobodan Gera, istaknuvši, između ostalog, da je neizmjereno radostan i sretan što je dele-

gacija visokih hrvatskih dužnosnika posjetila hrvatsku manjinu. Gospođa Metelko-Zgombić je u svom govoru naglasila da je karaševska zajednica veliko blago i biser i R. Hrvatske i Rumunjske, dodavši da je doista impresionirana kako smo mi stoljećima sačuvali hrvatsku riječ, tradiciju, običaje i sve ono što čini hrvatski identitet.

„Hvala vam lijepa na prekrasnoj dobrodošlici i stvarno mi je veliko zadovoljstvo što sam došla ovdje k vama. Posebno mi je drago da sam došla kao državna tajnica u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova, uz naše veleposlanstvo koje vas i redovito posjećuje. Drago mi je da formalno i u ime Ministarstva vanjskih i europskih poslova R. Hrvatske vas mogu pozdraviti.

Bilo mi je prekrasno jučer kad smo dolazili, bilo je jako kasno, bio je mrak, ali kad smo skrenuli za Karaševo bila sam dirnuta kad sam vidjela tablicu Dobro došli u Karaševo. Prekrasno je vidjeti i vas ovdje, čuti hrvatsku riječ koju ste uspjeli sačuvati stoljećima. Doista sam impresionirana, hrvatska riječ je ovdje izuzetno dobra, apsolutno sačuvana, vi pratite i razvijate hrvatskog standardnog jezika. Vi ste stvarno veliko blago i biser R. Hrvatske, vi ste blago i biser i same Rumunjske u koju ste ugradili vaše živote i vaš rad. Imate kulturna društva i publikaciju na hrvatskom jeziku i stvarno vam hvala što vjerno i vrijedno čuvate jezik, vjeru, tradiciju, običaje i identitet. Uz to bih rekla da ste vi čvrsta veza i poveznica između Hrvatske i Rumunjske, a o vama je bilo riječ i prije dva dana tijekom mog po-

Državna tajnica MVEPRH

sjeta samoj Rumunjskoj i službenih konzultacija koja sam imala u rumunjskom Ministarstvu vanjskih poslova. Sigurna sam da ćemo i u budućnosti, isto kao i do sada, imati dobru suradnju i dodatno je unaprijediti, a posebice učvrstiti ove veze s Hrvatskom. Stvarno mi je neobično drago što sam ovdje došla, hvala vam lijepo još jedanput i veselim se današnjem danu!

Na toplim i iskrenim riječima je državnoj tajnici zahvalio predsjednik Slobodan Gera naglašivši, između ostalog, da će se organizacija Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj i u budućnosti zalagati za očuvanje višestoljetnih karaševskih vrijednosti, vjere, običaja, jezika i kulture".

Ivan Dobra

FESTIVAL ABECEDA SUŽIVOTA

O d 30. rujna do 2. kolovoza 2022. godine održana je u Ploieștiu, glavnom gradu županije Prahova, 9. edicija festivala „Abeceda suživota“, koju je organizirala općina Ploiești u partnerstvu s Filharmonijom „Paul Constantinescu“, Odjelom međuetničke odnose Rumunjske vlade i Zajedništvom Grka u Rumunjskoj, organizacijom koja je inače imala inicijativu pokretanje ove kulturne međuetničke manifestacije.

Službeno otvaranje ovog međuetničkog festivala, koji je organiziran s ciljem poticanja međukulturalnog dijaloga, poštivanja nasljeđa, običaja, vjere i te harmoničnog suživota na ovom multikulturalnom rumunjskom prostoru, započelo je u petak 30. rujna u Palači kulture u Ploieștiu.

Nakon ceremonija otvaranja međuetničkog festivala uslijedila je opuštana i vesela parada sudjelovatelja te smotra narodnih nošnji koje su ponosno nosili predstavnici nacionalnih manjina po Bulevaru nezavisnosti, poznatom još i kao Bulevaru kestena. Duž buleva bili su postavljeni štandovi nacionalnih manjina tako da su znatiželjni posjetitelji imali priliku upoznati dio kulture i tradicije etničkih zajednica u Rumunjskoj.

Za vrijeme trodnevne manifestacije nastupili su na improviziranoj sceni iz Avenije kastana mnogobrojni umjetnici iz Rumunjske i Grčke te folklorni ansambli nacionalnih manjina, među kojima i Karaševska zora. Folklorni ansambl Zajedništva Hrvata nastupio je u subotu 1. listopada u popodnevним satima. Bogatstvo i raznolikost karaševske narodne nošnje izazvalo je veliki interes prisutnih gledatelja, isto kao što je to ostavio i odličan nastup članova

naše formacije. Karaševska zora je za vrijeme nastupa izvela naše stare plesove i popijevke, a karaševski je folklor odjeknuo i na improviziranoj sceni u Ploieștiu u cijelom svom sjaju.

Karaševska zora je 20. listopada ove godine nastupila i u sklopu kulturnog programa prirednog povodom održavanja „Bilateralne konferencije Gospodarskih komora u Bukureštu“ gdje su se sastali poslovni ljudi iz R. Hrvatske i Rumunjske prigodom 30. obljetnice uspostave diplomatskih odnosa dviju država.

Ivan Dobra